

28.11.2024.

Uvaženi članovi Naučnog odbora,

Obraćamo Vam se u vezi sa Vašim dopisom *Priprema dokumentacije za izbor u zvanja u skladu sa podzakonskim aktom Uslov i kriterijumi za izbor u akademska zvanja*, br. ref. 01/8-5646 od 7. novembra 2024. godine.

Nakon pažljivog razmatranja dopisa, koji po našem uvjerenju odražava duboko nerazumijevanje prirode i prakse humanističkih nauka, želimo ukazati na nekoliko važnih činjenica.

1. **Tačke 1-3 i 6-7** Vašeg dopisa **nemaju pravno utemeljenje** u važećim Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja od 16. aprila 2019. godine, niti u drugim pravnim aktima i smatramo da nijesu i ne mogu biti obavezujuće za kandidate.
2. **U vezi sa tačkom 1** dopisa, želimo skrenuti pažnju na činjenicu da u oblasti humanističkih, lingvističkih i književnih nauka postoje **izuzetno značajne publikacije tipa *handbooks***. U ovim zbornicima autori objavljuju isključivo po pozivu, a same publikacije često imaju enciklopedijski karakter i predstavljaju sveobuhvatan pregled postojećeg znanja o određenoj temi. Kao **primjeri** mogu se navesti:

Metzler Handbuch zur Literatur- und Kulturtheorie (Red. Ansgar Nünning, Metzler Verlag)

Metzler Lexikon Sprache (Red. Helmut Glück, Metzler Verlag)

The Oxford Handbook of Contemporary Literary Theory (Red. John P. McGowan, Oxford University Press)

The Oxford Handbook of Linguistic Analysis (Red. Bernd Heine & Heiko Narrog, Oxford University Press)

Ove publikacije okupljaju vodeće stručnjake u relevantnim oblastima, i poglavlja u ovim knjigama imaju izuzetno visok impakt i međunarodni domet. Stoga smatramo da je diskvalifikovanje radova u ovakvim publikacijama neprihvatljivo.

Nije drugačije ni sa radovima objavljenim u tzv. *conference proceedings* kod referentnih izdavača. Radovi u prestižnim proceedings prolaze rigorozne recenzentske procese, oni bilježe aktuelna istraživanja i debate na najvažnijim konferencijama na specifične teme u oblasti, a kada su objavljeni kod vodećih izdavača (Brill, John Benjamins, Brepols) imaju ogroman naučni značaj i uticaj, jer doprinose konsolidaciji postojećeg znanja i oblikovanju savremenih naučnih diskursa.

3. U vezi sa tačkom 2 neprihvatljivo je da se kriterijum za određivanje vrijednosti publikacije bazira isključivo na administrativnom statusu izdavača i proceduri „registracije“ što može dovesti do neprimjerenog diskreditovanja značajnih naučnih radova. Treba uzeti u obzir **kvalitet recenzentskog postupka i naučni značaj rada, a ne samo formalni status izdavača**. Primjeri: Penguin Books je poznat kao opšti izdavač, ali je objavio brojne akademski relevantne knjige; Routledge i Palgrave Macmillan kombinuju naučne i opšte publikacije, ali su njihove naučne knjige međunarodno priznate. Od regionalnih izdavača ističe se Akademska knjiga, izdavač u privatnom vlasništvu, koji stoji iza velikog broja uticajnih publikacija u humanistici.

4. U vezi sa tačkom 3, smatramo da se treba osloniti na postojeće naučno prihvaćene definicije monografije. Prema **Oxford Reference**, **monografija je definisana kao:** „A scientific or scholarly treatise devoted to the sustained examination of a single clearly identified subject (originally a single species in natural history), as distinct from a general survey covering several related topics.“ Ova definicija naglašava da je monografija naučni ili akademski rad posvećen detaljnom proučavanju jedne jasno definisane teme, za razliku od opštih pregleda koji pokrivaju više povezanih tema. Slično tome, **Cambridge Dictionary** definiše monografiju kao „A long article or a short book on a particular subject“. Obje definicije ističu fokus na specifičnu temu ili užu oblast. Dostavljanje recenzija u okviru konkursnog materijala je svakako poželjno, **ali nije izvjesno da će svaki recenzent napisati da je neko djelo naučna monografija, jer se u skladu sa navedenim definicijama to uglavnom podrazumijeva.**
5. U vezi sa tačkom 6 neprihvatljivo nam je diskreditovanje Erasmus+ i Tempus projekata kao apriori nenaučnih. Takvo **uopštavanje nema utemeljenje u praksi**, zbog čega ovdje navodimo nekoliko primjera naučnih ERASMUS+ projekata: ENRESSH (European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and Humanities) – sa ciljem unapređenja metodologija za evaluaciju istraživanja u oblasti društvenih i humanističkih nauka (Social Sciences and Humanities, SSH), a rezultati uključuju naučne publikacije, priručnike za evaluaciju i međunarodne skupove; Tempus projekat: HUMART (Humanities and Art-based Research in European Higher Education) sa fokusom na razradi teorijskog okvira za primjenu umjetnosti i humanistike u interdisciplinarnim istraživanjima. Ovi projekti pokazuju da Erasmus+ i Tempus programi u humanistici mogu biti i jesu naučnog karaktera, jer doprinose razvoju teorijskih okvira i metodologija, što ih jasno kvalifikuje kao naučne projekte. Dodatno, ovi su projekti često interdisciplinarni, što izrazito naglašava njihovu naučnu relevantnost.
6. U tački 7 Naučni odbor osporava kratkoročne mobilnosti što je **u direktnoj suprotnosti sa važećom Strategijom internacionalizacije Univerziteta Crne Gore 2021-2026**, u skladu sa kojom UCG posljednjih godina predano radi na vlastitoj internacionalizaciji, insistirajući brojnim aktivnostima koje pospješuju bližu saradnju sa univerzitetima iz regiona i inostranstva. Ipak, u Vašem dopisu stoji da te iste aktivnosti, ako su sprovedene u vidu kratkoročnih mobilnosti na drugim visokoškolskim institucijama – uopšte i ne treba računati/bodovati, a time ni smatrati važnim. Ovakav stav Naučnog odbora krajnje je kontradiktoran sa opštom strategijom UCG, jer će obeshrabititi nastavničke mobilnosti, kao i učešće u Erasmus+ projektima.

Napominjemo i da tumačenje odgređenog dokumenta, bilo da je riječ o pravilniku ili o mjerilima može dati samo onaj ko ta mjerila donosi, što je u ovom slučaju Savjet za visoko obrazovanje, a ne Naučni odbor Univerziteta Crne Gore. Tim prije što se ta mjerila primjenjuju na cijelu akademsku zajednicu, državni i privatne univerzitete, a ne samo na Univerzitet Crne Gore. Povrh toga, nižim pravnim aktom se ne mogu sužavati prava koja su data višim pravnim aktom, a ograničenja koja su navedena u dopisu naučnog odbora nisu prisutna u Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja koja je ustanovio Savjet za visoko obrazovanje.

Pozivamo Naučni odbor da preispita stavove iznijete u dopisu i da ih uskladi sa važećim pravnim aktima, praksama u međunarodnoj akademskoj zajednici i strateškim ciljevima Univerziteta Crne Gore. Smatramo da je ključna uloga Naučnog odbora da doprinese unapređenju naučnog i akademskog rada, a ne da uvodi ograničenja koja nemaju pravno i stručno utemeljenje. Otvoreni smo za konstruktivan dijalog i predlažemo zajedničku razradu kriterijuma i procedura

koje će osigurati transparentnost, objektivnost i priznanje naučnog doprinosa u svim oblastima istraživanja, uključujući humanističke nauke.

Članovi Vijeća Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore